

کانونی ادبی با بن مایه دانشگاهی

درباره کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان

دکتر عبدالرضا مدرسزاده

شهرستان کاشان که از پایگاه‌های عمده شعر و شاعری دست کم در چهارصد سال گذشته به حساب می‌آمده است و با شگفتی می‌بینیم که تعداد شاعران کاشان در دوره صفویه از شاعران پایتخت، یعنی اصفهان بیشتر است، در آستانه انقلاب اسلامی، انجمن ادبی صبا را از روزگار پهلوی اول در خود داشت و استادان بزرگ حسینی و محمود منشی از قصیده سرایان نامی روزگان نماد ارزشمندی‌های این انجمن به حساب می‌رفتند.

با وقوع انقلاب اسلامی و پدید آمدن نوع نگاهی که در صدر مقال به آن اشارت رفت، نگاه متولی رسمی و دولتی شعر و ادب و فرهنگ (اداره ارشاد) به این انجمن، از گونه اصلاح بنیادین و طرد کسانی بود که به زعم نادرست آنها می‌بایست حذف می‌شدند. طبیعی بود که گروهی خانه‌نشین شوند و گروهی دیگر سر برآورند. سرانجام نیز کار به گونه‌ای پیش رفت که ارشاد مصمم بود انجمن صبا را از حالت هفتگی و سیارش بیرون آورد و اعضا به صورت ثابت در کتابخانه عمومی کاشان تشکیل جلسه بدهند که البته این نوع رفتار بازتاب‌ها و نگرانی‌هایی را داشت و حتی شاعران کاشان در پاییز ۱۳۶۴ در منزل

سروان سیدرضامیرجعفری "حامی کاشانی"، که امسال به رحمت خدا رفت، جمع شدند تا موجودیت تازه‌ای به انجمن ادبی صبا بدهند. این شکل تازه از انجمن صبا که می‌خواست فارغ از جریان‌های سیاسی و رسمی و بخشنامه‌های دولتی به کار شعر و شاعری ادامه دهد، با مقاومت و واکنش ارشاد وقت رو به رو شد؛ به گونه‌ای که ارشاد از همکاری با انجمن صبا در برگزاری مراسم دهه فجر سال ۱۳۶۴ خودداری کرد. اما سرانجام به پایمردی جناب حجت الاسلام شیخ عبدالله مدرس که در آن روزگار

شماره ۶۸
زمستان ۱۳۸۸

با وقوع انقلاب اسلامی، پیش‌آمدن تحولات اجتماعی و فرهنگی اجتناب‌ناپذیر بود، هرچند که در مواردی راه‌یابی پاره‌ای افراط و تفریط‌ها کارهای فرهنگی را از شکل و مدار معقول و بایسته خود دور می‌کرد. به نظر می‌رسد که با تغییر موضوعات سیاسی و اجتماعی مورد علاقه مردم پس از انقلاب، تغییر لحن و سبک و پیام شعر معاصر فارسی هم دور از انتظار نبود و به زودی شاعران به دو گروه انقلابی و غیر انقلابی تقسیم شدند؛ هر چند که در تعیین مصداق‌های این دسته‌ها، پاره‌ای حرمت‌ها فرو نهاده شد و دل‌ها شکست و...

تنها روحانی حاضر در انجمن شعر کاشان بود و به طور رسمی در مراسم گوناگون شعرخوانی و قصیده سرایی داشت، محفل ادبی تازه‌ای شکل گرفت و با توجه به نوع فعالیت تبلیغی و اسلامی حجت الاسلام مدرس زاده، نام «کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان» بر خود گرفت و پس از تعطیلات تابستانی سال ۱۳۶۵ جلسات هفتگی کانون برای خواندن و نقد و بررسی شعر شاعران آغاز شد؛ با این تفاوت که به خلاف رسم انجمن‌های ادبی گوناگون مکان جلسات ثابت تعیین شد و بدین ترتیب نشان داده شد که کانون شعر تازه تاسیس می‌خواهد فراتر از انجمن سنتی معمول و مرسوم فعالیت کند.

اشتیاق دست اندرکاران کانون به ادامه کار به گونه‌ای بود که در اوج موشکباران و جنگ شهرها در زمستان سال های ۶۶ و ۶۵ جلسات شعرخوانی و شب‌های شعر تعطیل نشد. البته به موازات این فعالیت‌ها، عدم همکاری بخش دولتی با تشکیلات کانون با شگفتی بسیار به چشم می‌آمد.

کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان، در گام بعد توانست استادان خانه نشسته را در جمع صمیمی خود داشته باشد و کسانی چون استاد فقید مصطفی کاشانی نواده علامه فیضی کاشانی سال‌های سال در برنامه‌های گوناگون کانون شرکت داشتند و حتی استاد فیضی در سال ۸۰ ماه‌های آخر عمرشان با دو عصا در زیر بغل که یادگار تصادف سخت رانندگی در نوروز ۷۵ بود در شب شعر شکوهمند کانون به مناسبت ولادت حضرت امام رضا (ع) شرکت کردند.

از همان آغاز تاسیس کانون نشر فرهنگ اسلامی، بر پیوند این جلسه ادبی با محافل دانشگاهی تاکید می‌شد؛ به گونه‌ای که برخی از معلمان امروزی ادبیات و استادان دانشگاه، جوانی و فعالیت ادبی خود را در شب‌های کانون گذرانده‌اند و برای اولین بار آنان هر هفته به معرفی شاعران کهن ادب فارسی و قرائت نمونه‌های شعر آنان می‌پرداختند. به علاوه، استادان ارجمند و فاضل ادبیات (دانشگاهی و غیر آن) مانند آقایان دکتر اصغر دادبه، مشفق کاشانی، حمید سبزواری، سهیل محمودی، ساعد باقری، دکتر عباس بهنیا، حسن عاطفی، ناصر سرافرازی، دکتر سیدمحمد راستگو، سیدرضا آل یاسین، مصطفی فیضی کاشانی، محمدعلی مجاهدی، علی آذرشاهی، گلشن کردستانی، دکتر خلیلیان، مهدی صدری و دیگر عزیزان گرانقدر نیز به مناسبت‌های گوناگون در این جلسات شرکت کرده‌اند.

همچنین از طرف کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان شاعران کاشان در همایش‌های ادبی و کنگره‌های شعر در سراسر کشور حضوری فعال داشته‌اند و کانون هم برای پاسداشت یاد و نام استادان فقید شعر و ادب کاشان مانند استاد صفا لاهوتی، استاد فیضی، استاد آل یاسین، استاد محمد وارسته، سپیده کاشانی و شاعران دیگر مانند مرحومان بیدار مغز (فهمی)، شکرریز، سیدشهاب موسوی آرنای و مراسم یادبود و بزرگداشت‌هایی را

برگزار کرده است که نکوداشت استاد صفا لاهوتی به صورت کنگره ملی در کاشان برگزار شد.

از شاعران و اعضای کنونی عضو کانون نشر فرهنگ اسلامی، می‌بایست از آقایان مجید محسنی، جواد جهان‌آرایی، سیدمحمود علوی‌نیا، محمود شریفی، مصطفی جوادی، محمدرضا خرمشاهی، احمد قنازاده، جواد امینی، مهندس بلندنظر، حیدر علی عنایتی، اینجانب و... یاد کرد که با مدیریت جناب حجت‌الاسلام مدرس زاده به فعالیت ادبی خود ادامه می‌دهند.

از تاثیر گذاری‌های کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان بر شعر معاصر این شهرستان تاسیس چند کانون فرهنگی ادبی دیگر است که ترجیح داده‌اند از نام عام کانون به جای انجمن استفاده کنند. هم‌چنین دوره‌های حافظ‌خوانی، خاقانی‌خوانی، مثنوی‌خوانی هم در دو دهه گذشته با همت استادان حاضر در کانون برگزار شده است و به تازگی دوره نقد و بررسی شعر معاصر آغاز شده است که این شیوه نیز مورد استقبال انجمن‌های ادبی دیگر قرار گرفته است.

کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان از بدو تاسیس تاکنون با انجمن‌ها و محافل ادبی دیگر کاشان ارتباط و همکاری فرهنگی دارد که می‌توان به انجمن‌های ادبی صبا، انجمن ادبی سمن تاسیس ۱۳۶۶، انجمن ادبی کلیم کاشانی تاسیس ۱۳۷۴ و انجمن شعر مذهبی کاشان ۱۳۷۶ اشاره کرد. هم‌چنین کانون نشر فرهنگ اسلامی کاشان برای ارج نهادن به فعالیت‌های ادبی بانوان در سال ۱۳۷۴ انجمن ادبی پروین اعتصامی را با مدیریت شاعر معاصر سرکار خانم مریم خرمشاهی (شقایق) تاسیس کرد که به دلیل پاره‌ای مسایل فعالیت آن با محدودیت‌هایی رو به رو بوده است.

رویه و خط مشی امروز کانون وفاداری به سنت‌های ادبی شعر فارسی است با روی کرد جوان‌گرایانه و نو جویانه که بتوان در مسیر ارتباط با استعداد‌های ادبی آنان را به ادامه راه خطیر پاسداشت شعر فارسی و فرهنگ ایرانی رهنمون شود.

